

Гуцал І.Ю.

студентка,

Науковий керівник: Шуст Н.Б.

доктор соціологічних наук, професор,

Навчально-науковий юридичний інститут

Національного авіаційного університету

ПРОБЛЕМАТИКА ПІРАТСТВА НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

Боротьба з комп'ютерним піратством та охорона авторських прав зараз є однією з актуальних проблем світу, та й України в тому числі. З піратством на ринку інтелектуальної власності ведуть боротьбу не тільки державні органи, які виявляють та припиняють правопорушення, а й легальні виробники об'єктів авторського права.

В українському суспільстві склалися дві протилежні ідейно-правові позиції. Прибічники першої позиції, носіями якої є суб'єкти законодавчої ініціативи, контролюючі органи, імпортери та суб'єкти права інтелектуальної власності, вважають, що це є зло для суспільства та економіки країни. А інша позиція полягає в тому, що серед продавців, виробників-бізнесменів та більшості споживачів існує думка, що це є ніби благо й захист для населення від поширення занадто дорогої ліцензованої продукції [3, с. 13].

Піратство завдає шкоди усім, хто задіяний у процесі створення, відтворення і розповсюдження об'єктів авторського права. Автори не отримують винагороди за використання своїх творів; видавці, виробники фонограм, розповсюджувачі – не отримують відповідного прибутку та втрачають частину потенційних покупців; покупці – з одного боку, мають комерційну вигоду, купуючи дешеві піратські твори, а з іншого – користуються неякісною продукцією (в більшості випадків); держава – не отримує відповідних відрахувань до бюджету за використання об'єктів авторського права, в результаті чого скорочуються видатки на культуру.

Таким чином, на рівні держави піратство створює загрозу для розвитку національної культури, оскільки автори, видавці, виробники фонограм та інші особи, які сприяють авторам у розповсюдженні їх творів, втрачають фінансову підтримку. Піратство робить не вигідним витрачання часу, зусиль, досвіду для створення нових, оригінальних, якісних творів, внаслідок чого споживач продукту культури вимушений задовольняти свої культурні потреби другорядною продукцією, яка не є продуктом вищого ґатунку як за змістом, так і за формою [2, с. 7].

Захист авторських й суміжних прав, залежно від ступеня і характеру їхніх порушень, може передбачати цивільно-правову, адміністративну й кримінальну відповідальність, які регламентуються Законом України «Про авторське право і суміжні права» та іншими спеціальними законами і кодексами [1].

В Законі України «Про авторське право і суміжні права» визначено, що піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав – опублікування,

відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів [1].

Прагнучи ввійти повноправним членом в світову інформаційну спільноту, Україна останнім часом істотно допрацьовує існуючу нормативно-правову базу по захисту авторських прав.

Проте реформа законодавства – тільки перший крок держави, що має намір захищати свою (і чужу) інтелектуальну власність. За ним слідує створення ефективної правозастосовчої системи, покликаної забезпечити безумовне виконання прийнятих норм [3, с. 15].

На жаль, таке поняття як «охорона», так само, як і поняття «захист» не знайшли свого нормативного визначення, ані у чинному Цивільному кодексі України, ані у Законі України «Про авторське право і суміжні права» [1]. Зазначені вище нормативно-правові акти встановлюють загальні умови та способи захисту цивільних прав та інтересів. При цьому умови захисту як особистих, так і майнових авторських та суміжних прав базуються на загальній моделі захисту суб'єктивних цивільних прав, але з певною специфікою. Тому характер порушення авторського права і суміжних прав обумовлює порядок та межі реалізації конкретних способів захисту, які в свою чергу застосовуються шляхом здійснення комплексу узгоджених дій, що спрямовані на охорону прав та інтересів суб'єктів авторського права і суміжних прав.

На сучасному етапі глобалізації інформаційного суспільства питання захисту авторського права вимагає ще більшої уваги, ніж це було раніше. Суспільство розвивається у надзвичайно швидких темпах і саме через цей фактор законодавча база потребує постійного оновлення, розширення та застосування новітніх заходів охорони. Саме ці методи можуть стати ключовими у боротьбі з піратством на території нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про авторське право і суміжні права»: за станом на 27 жовтня 2016 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1993.
2. Штефан О. Дещо до питання про порушення у сфері авторського права / О. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2012. – № 6. – С. 3-13.
3. Ковальський В. Захист права інтелектуальної власності. Проблема контрафакту / В. Ковальський // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2010. – № 6. – С. 12-18.